

**7ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΟΜΕΡ
Παιδική Ηλικία και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας**

Τα Μέσα ως διαμεσολαβητές της σχέσης γονέα – παιδιού

Κατερίνα Σπετσιώτου, *Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Μπετίνα Ντάβου, *Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Τα μέσα επηρεάζουν με διάφορους τρόπους τη ζωή της σύγχρονης οικογένειας μέσω

- της *παρουσίας τους* σπιτικό
- των *περιεχομένων τους*

(Ντάβου, 2005)

Πώς η οικογένεια τα εμπλέκει, ηθελημένα ή αθέλητα, στην επικοινωνία και τις σχέσεις των μελών της και γιατί;

Τα μέσα

- Προϋπάρχουν στο οικογενειακό πλαίσιο του παιδιού
- Εντάσσονται στα επικοινωνιακά σχήματα των γονιών
- Υπάρχουν ενδείξεις ότι σχετίζονται με παραμέτρους της σχέσης γονιού-παιδιού.

**Η εμπλοκή των παιδιών με τα κάθε είδους μέσα
συνδέεται με την ποιότητα της σχέσης που έχουν
αναπτύξει με τους γονείς τους;**

Η ποιότητα της σχέσης γονέα-παιδιού

1. Η στάση του γονέα
2. Η εμπλοκή
3. Η πειθαρχία και ο έλεγχος

Παράμετροι που συγκροτούν την ποιότητα και σχετίζονται με τη χρήση των μέσων στο πλαίσιο της οικογένειας.

1. Η στάση του γονέα

Συνδέεται με τη συμπεριφορά του

Αντικατοπτρίζει το συναισθηματικό «τόνο» και την ποιότητα της σχέσης
(στοργή-υποστήριξη/εχθρικότητα-αδιαφορία)

Συναισθηματικός Δεσμός

Ανταπόκριση και ευαισθησία - ισχυρός δεσμός, ασφαλής
βάση για εξερεύνηση, θετική αυτοεικόνα, αυτορύθμιση

(Ainsworth et al. 1978, Bowlby 1988/1990,
Bretherton 1987, Sroufe, 1990)

Ασφαλής δεσμός - γνωστική, κοινωνική ανάπτυξη

(Sroufe etl al., 1983)

Στοργή, υποστήριξη και αποδοχή - προσαρμοστικότητα

(Werner & Smith, 1992), Papp et al. 2005,
O' Connor et al., 2006)

Σύνδεσμος

Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης, υποστήριξη, προστασία, ενθάρρυνση που επικοινωνούνται λεκτικά και μη λεκτικά

Εγγύτητα, φροντίδα, ικανοποίηση, κατανόηση, αγάπη, προσοχή

(Blum & Rinehart, 1997)

Η θετική εμπλοκή του γονιού ισχυροποιεί το δεσμό και την αίσθηση ασφάλειας και προσωπικής αξίας

(Bowlby, 1988/1990)

■ Θετικές συμπεριφορές

Λεκτικές (έπαινος, έκφραση του ενθουσιασμού, αστεία)

Μη λεκτικές (αγκαλιά, στοργικό άγγιγμα, γέλιο, χαμόγελο)

(Brondy, Stoneman & Gauger 1996, Bergin, 2001)

- έκφραση της αγάπης και του ενδιαφέροντος
- συναισθηματικός αυθορμητισμός (Rossi & Rossi, 1990)
- υποστηρικτικότητα (Feldman, et al. 1990, Feldman & Weinberger, 1994)

■ **Αρνητικές συμπεριφορές**

Λεκτικές (καυγάδες, πειράγματα, προσβολές, σαρκασμοί, χαρακτηρισμοί)

Μη λεκτικές (αρνητικές εκφράσεις του προσώπου και τα κλάμματα)

(Brondy, Stoneman & Gauger 1996)

- άγχος και η ένταση στο οικογενειακό περιβάλλον (Rossi & Rossi, 1990)
- εχθρικότητα (Bergin, 2001)
- σύγκρουση (O'Connor et al. 2006)

2. Η εμπλοκή

Ο **χρόνος** που δαπανούν οι γονείς σε κοινές δραστηριότητες με το παιδί
(πόσο παρών είναι ο γονιός στην καθημερινότητα)

(Benard & Marshall, 2001)

Ο βαθμός στον οποίο **εμπλέκονται** σε διάφορους τομείς της ζωής του

(Gribble et al. 1993)

3. Η πειθαρχία και ο έλεγχος

Καταλληλότητα οικογενειακών κανόνων

Συνέπεια στην εφαρμογή τους

Ευδιάκριτα όρια και σεβασμός αυτονομίας (αυστηρός τύπος γονέα) - κοινωνική ευθύνη, αυτορύθμιση, αυτονομία, σχολική επιτυχία, ψυχοκοινωνική ανάπτυξη

(Baumrind 1967, 1971, Steinberg et al. 1989,
Steinberg, 2001

Ευαισθησία και ενσυναίσθηση

(Elicker, et al., 1992)

Διαχείριση κακής συμπεριφοράς
(στοργή, υπερπροστατευτικότητα, άγχος)

(Carlson et al., 1988)

Η εμπλοκή των μέσων

1. Η στάση του γονέα

Συναισθηματικός δεσμός μητέρας-βρέφους:

θεμελιώνεται με διαφορετικού τύπου
διαμεσολαβήσεις από ό,τι στο παρελθόν

«Από τη στιγμή που η νέα μητέρα θηλάζει το παιδί της μπροστά στην ανοιχτή τηλεόραση, η απόλαυση του θηλασμού και για τους δύο συνδέεται με τον τηλεοπτικό ήχο στο υπόβαθρο...αυτό το ηχητικό πλαίσιο αποτελεί ψυχολογικό «θόρυβο», υπό την έννοια ότι εισβάλλει στο συντονισμό του ζεύγους μητέρας-βρέφους που θεωρείται καθοριστικός για την εδραίωση του σχήματος του «υπάρχειν μαζί», δηλαδή μιας θεμελιώδους εμπειρίας που εγγράφεται και καθορίζει την ανάπτυξη των στενών διαπροσωπικών σχέσεων σε όλη τη διάρκεια της ζωής». Επιπλέον, οι μητέρες «...όλο και περισσότερο «τοποθετούν» ανάμεσα στον εαυτό τους και το βρέφος εξαρχής...εξειδικευμένες πληροφορίες για το πώς να κατανοήσουν και να απαντήσουν στις ανάγκες του και πώς να συσχετιστούν με αυτό, οι οποίες προέρχονται από διάφορες πηγές (εκπομπές, περιοδικά, βιβλία αυτοβοήθειας) [έτσι ώστε] όταν το βρέφος έρχεται στον κόσμο, η σχέση του με τη μητέρα είναι ήδη προϊόν διαμεσολάβησης από τις πληροφορίες που άντλησε η μητέρα από τα μέσα ενημέρωσης...»

(Ντάβου, 2005, σελ. 28-29)

Επικοινωνιακά σχήματα εντός της οικογένειας

- Η τηλεόραση εμποδίζει την επικοινωνία (;)
- Περιορισμός της λεκτικής επικοινωνίας – ύπαρξη μη λεκτικής επικοινωνίας
(Brody & Stoneman, 1983, St Peters et al, 1990, Kubey, 1994,)
- Η μη λεκτική επικοινωνία αυξάνει το χρόνο προσοχής του παιδιού
- Κοινή εμπειρία που ενώνει την οικογένεια
(Lemish, 2007)

Συναισθηματική σχέση γονέα – παιδιού

Η χρήση των μέσων επιβεβαιώνει, διατηρεί ή διαταράσσει τη συναισθηματική σχέση

Οι νέες τεχνολογίες επιτρέπουν ένα είδος απομακρυσμένης άσκησης του γονεϊκού ρόλου

(Ling, 2004)

Υπερβολική χρήση των μέσων από την πλευρά του γονιού - παραμέληση των συναισθηματικών και των φυσικών αναγκών του παιδιού

(Shanahan & Morgan, 1989)

Σύγκριση

- για το χρόνο χρήσης

(Alexander, 1994, Andreasen, 1994,
Lemish, 2007, Ling, 2004)

- για το περιεχόμενο

(Andreasen, 1994, Lemish, 2007,
Turow, 2001)

ατομικοποίηση των νέων τεχνολογιών - αποφυγή
των συγκρούσεων

(Lemish 2007)

Τα μέλη της οικογένειας, ίσως, **επιλέγουν** να συγκρουστούν για την τηλεόραση παρά για σημαντικότερα ζητήματα

(Goodman, 1983)

Σαν η οικογένεια να **«επιστρατεύει»** ορισμένες φορές τα μέσα, με διάφορους τρόπους, για να **καλύψει** ελλείψεις, συγκρούσεις και προβλήματα.

2. Η εμπλοκή

Η έλευση της τηλεόρασης μετέβαλε την καθημερινή και εβδομαδιαία ρουτίνα της οικογένειας και τα τελετουργικά της

Η κεντρικότητα της τηλεόρασης στο σπιτικό οδηγεί σε αλλαγές διαφόρων σχημάτων συμπεριφοράς

(Comstock & Paik, 1991)

Τηλεόραση - «ηλεκτρονική εστία» (Tichi, 1991)

Ο υπολογιστής και οι τεχνολογίες της πληροφορίας
μπορούν να προάγουν την αλληλεπίδραση

(Kraut et al., 1996)

Ανάλογα, λοιπόν, με τον αριθμό των τηλεοράσεων
και των υπολογιστών στο σπίτι και τη θέση τους,
η χρήση γίνεται ομαδική και συνεκτική ή
εξατομικεύεται και συμβάλλει στην απομάκρυνση
των μελών της οικογένειας

(Morley, 2000)

Ο γονιός συχνά είναι παρών ή ενθαρρύνει το παιδί να παρακολουθήσει τηλεόραση όταν δεν μπορεί να περάσει ποιοτικό χρόνο μαζί του

(Huston, Wright, 1994, Strasburger & Wilson, 2002)

Η επιλογή αυτή καλύπτει περισσότερο τις ανάγκες του γονιού παρά του παιδιού, καθώς με έναν τρόπο ανακουφίζεται από τις αυξανόμενες απαιτήσεις του ρόλου του.

(Lemish, 2007)

Η συγκεκριμένη χρήση της τηλεόρασης συνδέεται με το οικονομικό επίπεδο της οικογένειας.

(Seiter, 1999)

3. Η πειθαρχία και ο έλεγχος

Οι γονείς πιστεύουν ότι ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζονται τα μέσα ορίζει την ποιότητά τους ως γονέων και το πόσο καλά λειτουργεί η οικογένεια.

Οι πρακτικές της οικογένειας στην καθημερινότητα δεν είναι τόσο εύκολο να διαμορφωθούν σύμφωνα με κανόνες.

(Hoover et al., 2004)

Οι δυσκολίες στην άσκηση του ελέγχου και στην επιβολή της πειθαρχίας αφορούν

- το περιεχόμενο των μέσων (Steyer, 2000)
- την πληθώρα μέσων στο σπιτικό

Η μεταβολή της κεντρικότητας της τηλεόρασης μεταβάλλει και τα μέσα, τα οποία έχει στη διάθεσή του ο γονιός για να ασκήσει έλεγχο (Holz, 1998)

Διαφοροποίηση στο είδος του ελέγχου που ασκούν οι γονείς – ανάλογα με το μέσο

- Σε προηγούμενες δεκαετίες οι γονείς παρουσιάζονταν παρεμβατικοί ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων της τηλεόρασης
- Μετατόπιση του ενδιαφέροντος προς το περιεχόμενο του διαδικτύου
- Ο έλεγχος του χρόνου αφορά πλέον περισσότερο το κινητό τηλέφωνο

Οι διαστάσεις της πιθανής παρέμβασης του γονιού διαπλέκονται με τις στάσεις του απέναντι στα μέσα.

Οι κανόνες που τίθενται για την τηλεθέαση βασίζονται στο γενικότερο κανονιστικό σύστημα και σύστημα αξιών της οικογένειας.

Η άσκηση του ελέγχου επηρεάζεται από τις αντιλήψεις για το τι είναι καλό για τα παιδιά και ποια είναι η κατάλληλη συμπεριφορά από την πλευρά του γονιού, άρα, ίσως, σχετίζεται τελικά με την κοινωνική κατασκευή της γονεϊκότητας

(Ling & Haddon, 2008)

Συμπερασματικά

(α) Αναφορικά με την παράμετρο της «στάσης» του γονιού, διερευνάται η υπόθεση ότι τα μέσα χρησιμοποιούνται ως εργαλεία που αναπληρώνουν το συναισθηματικό κενό που δημιουργεί η αρνητική στάση, η σύγκρουση ή οι αρνητικές συμπεριφορές του γονιού (π.χ. θυμός, εχθρικότητα).

(β) Για την παράμετρο της «εμπλοκής» διερευνάται η πιθανότητα να λειτουργούν τα μέσα ως «εργαλεία» συνοχής της σχέσης (π.χ. παρέχοντας τη δυνατότητα μιας κοινής δραστηριότητας) ή για να καλυφθεί πιθανή (ψυχική ή και φυσική) απουσία του γονιού.

(γ) Αναφορικά με την «πειθαρχία και τον έλεγχο», τα μέσα διερευνώνται ως αντικείμενο γύρω από το οποίο τίθενται υπό διαπραγμάτευση γενικότερα ζητήματα πειθαρχίας και ελέγχου στην οικογένεια ή και ως αντικείμενο, η χρήση του οποίου αντανακλά ελλείμματα σε αυτή την παράμετρο της ποιότητας της σχέσης.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Ainsworth, M. D. S. Blehar M. C., Waters E., Wall S. (1978) *Patterns of Attachment: a Psychological Study of the Strange Situation*, Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Alexander, A. (1994) The effect of media on family interaction, in D. Zillmann, J. Bryant, A. Huston, (eds) *Media, Children and the Family, Social Scientific, Psychodynamic and Clinical Perspectives*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 51-60.
- Andreasen, M., (1994) Patterns of family life and television consumption from 1945 to the 1990s, in D. Zillmann, J. Bryant, A. Huston, (eds) *Media, Children and the Family, Social Scientific, Psychodynamic and Clinical Perspectives*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 19-36.
- Baumrind D (1966) Effects of authoritative parental control on child behavior, *Child Development* 37 (4), 887-907, 25/2/2007.
- Baumrind D (1967) Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior, *Genetic Psychology Monographs*, 75 (1), 43-88, www.ncbi.nlm.nih.gov.
- Baumrind, D. (1971), "Current patterns of parental authority," *Developmental Psychology Monograph*, 4: 1 -103.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence*, 11(1): 56-95.
- Becker, Wesley C. (1964), consequences of different kinds of parental discipline, in Martin L. Hoffman and Lois W. Hoffman (eds) *Review of Child Development Research*. Vol. 1, New York: Russell Sage, 169-204.
- Belsky, J., Bell, B., Bradley, R., Stallard, N., Steward-Brown, S.L., (2006) Socioeconomic risk, parenting during the preschool years and child health age 6 years, *European Journal of Public Health*, 17(5): 508–513.
- .

- Benard, B., Marshall, K. (2001) *Protective Factors in Individuals, Families, and Schools: National Longitudinal Study on Adolescent Health Findings*, National Resilience Resource Center, University of Minnesota, www.ccapr.org/res_papers/protective.pdf, 25/2/2007.
- Bergin, Ch. (2001) The parent-child relationship during beginning reading, *Journal of Literacy Research*, www.findarticles.com, 28/5/2008.
- Blum, R. W., Rinehart, P.M. (1997). *Reducing the risk: Connections that make a Difference in the Lives of Youth*. Minneapolis: Division of General Pediatrics and Adolescent Health, University of Minnesota, <http://eric.ed.gov/ERICDocs>, 25/2/2007.
- Brondy, G., Stoneman, Z., (1983) The influence of television viewing on family interaction: a contextualist approach, *Journal of Family Issues*, 4: 329-348.
- Brondy G., Stoneman Z., Gauger K. (1996) Parent-child relationships, family problem-solving behavior, and sibling relationship quality: the moderating role of sibling temperaments, *Child Development*, 67: 1289-1300.
- Brook, J. S., M. Whiteman, et al. (1993). Role of mutual attachment in drug use: a longitudinal study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry* 32(5): 982-9.
- Bowlby, J. (1988/1990) *A secure base: Parent – child attachment and healthy human development*, USA: The Perseus Books Group USA.
- Bretherton, I. (ed.). (1987). *New Perspectives on Attachment Relations: Security, Communication, and Internal Working Models* (2nd edition). New York: John Wiley & Sons.
- Carlson, L., Grossbarth, S. (1988) Parental style and consumer socialization of children, *Journal of Consumer Research*, 15: 77-94

- Carlson, M. (1999) Do not enter: Filters, monitoring software, help control kids' internet use, *Hartford Courant* (May 27): F1/F4, www.courant.com, 25/2/2007.
- Comstock, G, Paik, H. (1991) *Television and the American Child*, San Diego DA: Academic Press.
- Desmond, R. J., Singer, J. L., Singer D. G., Calam, R., Colimore K., (1985) Family, mediation patterns and television viewing: young children's use and grasp of the medium. *Human Communication Research*, 11(4): 461-480, www.findarticles.com, 11/4/2008.
- Elicker, J.; Englund, M., Sroufe, L. (1992). Predicting peer competence and peer relationships in childhood from early parent-child relationships. In R. Parke & G. Ladd (Eds), *Family-Peer Relationships: Modes of Linkage*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Feldman, S., Wentzel, K., Weinberger, D., Munson, J. (1990). Marital satisfaction of parents of preadolescent boys and its relationship to family and child functioning. *Journal of Family Psychology*, 4: 213-234.
- Feldman, S., & Weinberger, D. (1994). Self-restraint as a mediator of family influences on boys' delinquent behavior: A longitudinal study. *Child Development*, 65: 195-211.
- Frolich, D. M., Dray, S., Silverman, A. (2003) Breaking up is hard to do: Family perspectives on the future of the home PC, in J. Turow and A.L. Kavanaugh (eds) *The Wired Homestead: an MIT Sourcebook on the Internet and the Family*, Cambridge, MA: MIT Press, 291-324.
- Goodman, I. F., (1983) Television's role in family interaction: a family systems perspective, *Journal of Family Issues*, 4: 405-424.

- Gribble, P.A., Cowen, E.L., Wyman, P.A., Work, W.C., Wannon, M., Raoof, A. (1993). Parent and child views of the parent child relationship and resilient outcomes among urban children. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 34: 507–519.
- Haddon, L., Vincent J. (2004) Making the most of the communications repertoire – mobile and fixed, in Kristof Nyiri (ed) *A Sense of Place: The Global and the Local in Mobile Communication*, Vienna: Passagen Verlag, 231-240.
- Holz, J. (1998) Measuring the child audience, Survey No 3, The Annenberg Public Policy Center, University of Pennsylvania, Philadelphia, [www.annenbergpublicpolicycenter.org/ Downloads](http://www.annenbergpublicpolicycenter.org/Downloads), 25/7/2009.
- Hoover, S., Schofield-Clark L., Alters, D. (2004) *Media, Home, and Family*, New York: Routledge.
- Huston, A., Wright, J. (1994) Educating children with television: the forms of the medium in D. Zillmann, J. Bryant, A. Huston, (eds) *Media, Children and the Family, Social Scientific, Psychodynamic and Clinical Perspectives*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 73-84.
- Kline, S. (1993) *Out of the Garden: Toys and Children's Culture in an Age of TV Marketing*, London / New York: Verso.
- Kraut, R. et al (1998) Internet Paradox, a social technology that reduces social involvement and psychological well-being?, *American Psychologist*, 53 (9):1017-1031.
- Kraut, R., Sherlis, W., Mukhopadhyay, T., Manning, J., Kiesler, S. (1996). The HomeNet field trials of residential Internet services. *Communications of the Association for Computing Machinery, Inc.*, 39(12): 55-63.

- Kubey, R. (1994) Media implications for the quality of family life in D. Zillmann, J. Bryant, A. Huston, (eds) *Media, Children and the Family, Social Scientific, Psychodynamic and Clinical Perspectives*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 61-72.
- Lemish, D. (2007) *Children and Television. A Global Perspective*, Oxford: Blackwell Publishing.
- Lemish, D. (2008), The mediated playground: media in early childhood, in Kirsten Drother and Sonia Livingstone (eds) *The International Handbook of Children, Media and Culture*, London: Sage, 152-167.
- Lindlof, T., Shatzer, M., Wilkinson, D. (1988) Accommodation of video and television in the American family, in J. Lull (ed) *World Families Watch TV*, Newbury Park, CA: Sage, 158-192.
- Ling, R. (2004) *The Mobile Connection: The Cell Phone's Impact on Society*. San Francisco: Morgan Kaufmann.
- Ling, R., Haddon, L. (2008), Children, youth and the mobile phone, in Kirsten Drother and Sonia Livingstone (eds) *The International Handbook of Children, Media and Culture*, London: Sage, 137-151.
- Maccoby, E. E., & Martin, J.A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. In P. H. Mussen (ed.) & E. M. Hetherington (Vol. ed.), *Handbook of Child Psychology: Vol 4. Socialization, Personality, and Social Development*. New York: Wiley, 1-101.
- Morley, D. (2000) *Home Territories. Media, Mobility and Identity*, London: Routledge.
- Ντάβου, Μπ. (2005) *Η Παιδική Ηλικία και τα Μαζικά Μέσα Επικοινωνίας, Μετατροπές της Παιδικής Κατάστασης*, Αθήνα: Παπαζήσης.

- O'Connor Th., Dunn J., Jenkins J., Rasbash J. (2006) Predictors of between-family and within-family variation in parent-child relationships *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 47 (5): 498-510.
- Orleans, M., Laney, M. (2000) Children's computer use in the home: isolation or sociation?, *Social Science Computer Review*, 18 (1): 56-72.
- Papp L., Cummings E. M., Goeke-Morey M. (2005) Parental psychological distress, parent - child relationship qualities, and child adjustment: Direct, mediating, and reciprocal pathways, *Parenting: Science and Practice*, 5: 259-283.
- Park, W. K. (2005) Mobile telephone addiction in R. Ling, P. Pedersen (eds) *Mobile Communications: Renegotiation of the Social Sphere*, London: Springer, 259-272.
- Parker, J. G., Rubin, K. H., Price, J. M., DeRosier, M. E. (1995). Peer relationships, child development, and adjustment: A developmental psychopathology perspective. *Developmental Psychopathology: Risk, Disorder, and Adaptation*, 2: 96-161.
- Rideout, V. J., Vanderwater, E. A., Wartella, E. A. (2003) *Zero to Six: Electronic Media in the Lives of Preschoolers*, The Henry J. Kaiser Family Foundation Report, USA, www.kff.org.
- Rideout, V. J., Hamel, E. (2006) *The Media Family: electronic media in the lives of infants, toddlers, preschoolers and their parents*, The Henry J. Kaiser Family Foundation Report, USA, www.kff.org.
- Roe, A., Siegelman, M. (1963), Parent-child relations questionnaire, *Child Development*. 34: 355-369.
- Rossi, A., & Rossi, P. (1990). *Of human bonding*. New York: Aldine de Gruyter.

- Schaefer, E. S. (1965), A configurational analysis of children's reports of parent behaviour, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 29: 554-557.
- Seiter, E. (1999) *Television and New Media Audiences*, Oxford: Oxford University Press.
- Shanahan, J., Morgan, M. (1989) Television as a diagnostic indicator in child therapy: An exploratory study, *Child and Adolescent Social Work*, 6: 175 – 191.
- Silverstone, R., Hirsch, E., Morley, D. (1992/1994) Information and communication technologies and the moral economy of the household, in Roger Silverstone and Eric Hirsch (eds) *Consuming Technologies, Media and Information in Domestic Spaces*, London: Routledge, 15-27.
- Sroufe, L.A., Fox, N., Pancake, V. (1983). Attachment and dependency in developmental perspective. *Child Development*, 54: 1615–1627.
- Sroufe, L.A. (1990). An organizational perspective on the self. In D. Cicchetti & M. Beeghly (eds), *The self in transition: Infancy to childhood*, Chicago: University of Chicago Press, 281–307.
- St Peters, M., Fitch, M., Huston, A.C., Wright, J. C., Eakins, D. (1991). Television and families: What do young children watch with their parents? *Child Development*, 62: 1409 – 1423.
- Steinberg, L., Elmen, J. D., Mounts, N. S. (1989). Authoritative parenting, psychosocial maturity, and academic success among adolescents. *Child Development*, 60: 1424–1436.
- Steinberg, L. (2001). We know some things: Parent - adolescent relationships in retrospect and prospect. *Journal of Research on Adolescence* 11(1): 1-19.

- Stewart-Brown S.L., Fletcher, L., Wadsworth M. (2005) Parent-child relationships and health problems in adulthood in three UK national birth cohort studies, *European Journal of Public Health*, 15(6): 640-646.
- Steyer, J. (2002) *The other parent: The Inside Story of the Media's Effect on Our Children*, New York: Atria Books.
- Strasburger, V., Wilson, B. (2002) *Children, Adolescents and the Media*, Thousand Oaks: Sage Publications
- Tichi, C. (1991) *Electronic Hearth: Creating and American Television Culture*, New York: Oxford University Press.
- Turow, J. (2001) Family boundaries, commercialism, and the internet: a framework for research, *Applied Developmental Psychology*, 22: 73-86.
- Werner, E.E., & Smith, R.S. (1992). *Overcoming the Odds: High Risk Children from Birth to Adulthood*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Winn, M. (1977/1985) *The Plug-In Drug, Television, Children and the Family*, Ontario: Penguin Books.